

Apparater för efterbehandling av tvätt

Alternativ för klädstrykning

Valet av lämpligt strykredskap är individuellt. Vanligen väljer man ett **ångstrykjärn** och man klarar sig bra med en standardmodell om man har lite att stryka. Ett **regleringsstrykjärn** är lättare och mindre men kläderna måste fuktas före strykningen. Med på resan kan man ta ett litet **resestrykjärn**.

I en separat vattenbehållare i en **strykcentral** frambringas ånga. Där bildas tryckånga som leds längs en slang till strykjärnet. Man behöver också ett strykbräde som är avsett för ångstrykning. I en strykcentral kan det även finnas med ett strykbräde. Den största nyttan av en strykcentral får man då man har mycket att stryka, eftersom uppvärmningen till rätt temperatur tar tid. Därför behöver man också ett separat strykjärn om man snabbt måste stryka ett enskilt plagg.

En **strykmaskin** har en stryksula av metall och ett stoppat strykunderlag. Underlaget är antingen en roterande vals eller ett bord som påminner om ett strykbräde. Kläderna som skall strykas rätas ut väl så att det inte uppstår rynkor under strykningen. Det fordras övning för att man skall lära sig använda strykmaskinen smidigt. Strykmaskinen ersätter inte helt strykjärnet, vilket man behöver för att stryka klädesplagg som är små eller besvärligt formade.

Att mangla är ett lätt sätt att stryka linnekläder och övriga raka klädesplagg. **Mangeln** har en mangelduk och två valsar mellan vilka de fuktade kläderna manglas då de tvinnas runt valsen. Vid genommangling tvinnar man mangelduken runt valsen. Tjocka påslakan som inte kan manglas tvinnade runt valsen, åker mellan de roterande valsarna och styrs ut på baksidan.

Ångstrykjärnets bruksegenskaper

Strykningen löper då strykjärnets **handtag** är så greppriktigt som möjligt. Formen på strykjärnets handtag får inte vara för smalt, för tjockt eller kantigt. När man håller i handtaget borde man med samma hands fingrar nå till **tryckknapparna** och **väljarna**. Tryckknapparna och väljarna får inte vara tröga, ha vassa kanter, vara besvärligt placerade eller dåligt utmärkta. Man måste få ett bra grepp om väljarna och reglagen. Prova om strykjärnet hålls stadigt att stå på ända. **Sulan** bör glida bra och får inte repas vid användning. Aluminium är känsligast för att repas. Om strykjärnet har en smal och platt framända kommer man också åt snäva ställen. Kontrollera att **ledningen** är tillräckligt lång. En bra längd på ledningen är ca 2 meter eller mera. Ledningen är inte i vägen när man stryker om den är fäst i strykjärnet med en kulle. Ledningen är ofta beklädd med tyg så att den inte skrynklar plagget som skall strykas mot brädets kant. Prova att fästa och ta bort sladden på ett strykjärn som fungerar utan sladd. Ett **sladdlöst** strykjärn är behändigt när man stryker skjortor. Strykjärnet hålls tillräckligt hett då det är i ställningen kopplat till elströmmen under tiden man vänder plagget lämpligt för strykning. Då man stryker ett rakt klädesplagg räcker inte den värme som laddats i strykjärnet väldigt länge. Strykningen går då bättre med sladd. I Finland är vattnet mjukt varför vattenledningsvatten i allmänhet är lämpligt att användas i

ångstrykjärn. **Vattenbehållaren** fylls med en måttkanna. En löstagbar vattenbehållare kan också fyllas under vattenkranen. Det är besvärligt att fylla på och tömma genom en liten påfyllningsöppning. Vattnet skvättar inte ur behållaren under strykningen om påfyllningsöppningen går att tillsluta. Den maximala påfyllningsmängden är bra att ha tydligt utsatt. Under strykningen kan man följa med vattenmängden genom den genomskinliga vattenbehållaren. Upphettningens **signallampa** skall synas bra. När signallampan slocknar har strykjärnet uppnått den inställda temperaturen. Strykjärnet upphettas snabbt men svalnar långsamt. Därför stryker man först de kläder som har den lägsta stryktemperaturen och till sist de kläder som kräver hög temperatur. För att ånga skall bildas krävs det minst att stryktemperaturen är inställd på två prickar. Strykjärnet kan inte glömmas på upphettning eftersom den har **automatisk strömavbrytare**. **Ånghålens** placering eller antal har i praktiken ingen inverkan på strykresultatet. Det lönar sig i allmänhet att ha **ångmängdsreglaget** på maximal inställning eftersom riklig ånga slätar ut bäst. Med **tryckknappen för tillskottsånga** riktar man ångan på ett bestämt ställe. När man påbörjar strykningen och speciellt om strykjärnet länge har varit oanvänt, är det värt att trycka på knappen för tillskottsånga då det heta strykjärnet är ovanför tvättstället. Då smutsas inte plagget som skall strykas av lossnande kalk- och smutspartiklar. **Vertikal uppångning** möjliggör utslätning av ett upphängt plagg genom uppångning. Med **sprejtryckknappen** kan man fukta och stryka ut en rynka som t.ex. uppstått under strykningen. Strålen skall träffa tyget framför strykjärnets spets.

Ångstrykjärnets skötsel och rengöring

Bekanta dig i bruksanvisningen med de rekommendationer tillverkaren ger gällande ångstrykjärnets skötsel och lämpliga rengöringsmetoder. Efter användningen tömmer man vattenbehållaren och till sist trycker man på ång- och sprejtryckknappen ovanför tvättstället. **Tömningen** minskar mängden kalk som samlas i strykjärnet. Anslutningssladden viras runt stommen och strykjärnet ställs på ända för att svalna. I bruksanvisningen förbjuds i allmänhet användning av kalkborttagningsmedel och ättiklösning eftersom ytbehandlingen på ångkammaren och -rören kan skadas. Strykjärnet har ofta ett **kalkborttagningsystem**. Vattenbehållaren fylls och strykjärnet upphettas till maximal temperatur. Strykjärnet hålls vågrätt ovanför tvättstället och enligt anvisningen använder man den vändbara eller tryckbara ångventilen. Vattnet och ångan som kommer genom ånghålen i sulan avlägsnar smutsen och kalken. Till systemet kan även höra en **kalkborttagningspinne** som lösgörs och blöts i ättikvatten. Sulan rengör man genom att torka med en fuktig duk. Smuts som har bränts fast i sulan rengör man försiktigt så att sulan inte repas. Om sulan repas glider strykjärnet inte lika bra på tyget. Man upphettar strykjärnet till högsta temperatur och försöker stryka smutsen på ett rent tyg som tål hetta. Rengöringskrämen blandar man av tvättpulver och vatten och väntar på att pulvret löser upp sig ordentligt. Krämen stryks på sulan av strykjärnet, som står på ända, så att ånghålen inte täpps till. Strykjärnet upphettas en aning varefter man torkar bort krämen med en fuktig trasa. Om smutsen inte lossnar kan man nästan försiktigt försöka gnida i sulans längdriktning med intvålad stålull eller skursvamp. För rengöringen finns också att tillgå speciella suddgummin, rengörings- och polerdynor och krämer.